

drepte, echilibrate, cinstite pînă la duritate, fără să fie jignitoare. Acestora le sînt, pe drept, recunoscătoare.

În ultimii ani, fenomenul teatral românesc este mult mai divers. Sînt mai mulți regizori tineri cu perspective strălucite sau promițătoare și, în orice caz, se conturează un climat civilizat. Se simte, de altfel, tot mai accentuat influența festivalurilor, a colocviilor, a tuturor modalităților de a dialoga deschis, de a angaja un fertil schimb de opinii.

Nu avem nevoie de laude, nici nu sîntem supraoameni, ca să dăm, în serie, producții fără cusur. Avem nevoie de o critică exigentă, pe care s-o simțim alături de noi, interesată de ceea ce realizăm, care să ne urmărească, cu dragoste — de ce nu? — în orice caz, cu înțelegere și cu grijă. Avem nevoie de colegi de generație, care să ne spună deschis adevărul, avem nevoie de personalități competente, care să ne judece sever, considerîndu-ne în timp și în spațiu, nu izolîndu-ne sub un clopot de sticlă, ci raportîndu-ne la nivelul valorilor universale.

Nu avem nevoie nici de lingușitori de duzină, nici de răfuieți meschine. Detest tonul dulceag, de prietenie interesată, ca și tonul demagogic, care, într-o vreme, a făcut atîta rău teatrului românesc, devîndu-l de la o direcție de dezvoltare excepțională și intrîndu-i cu cîțiva ani, pînă la apariția și maturizarea altor talente, cristalizarea. Avem nevoie de oameni care să ne ajute, arătîndu-ne greșelile, comentîndu-ne cu seriozitate evoluția, încercînd să ne cunoască frămîntările, aspirațiile, afinitățile, acest amalgam care ne definește personalitatea.

Avem nevoie de premii drepte la concursuri și de veritabile dialoguri profesionale. Trebuie să recunoaștem că, de cele mai multe ori, putem fi satisfăcuți de grija ce ni se poartă, de exigența ce ni se pretinde.

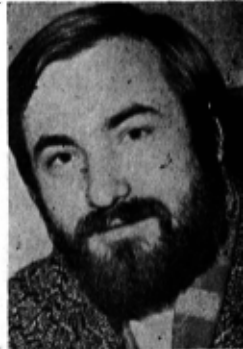
În climatul de stimă reciprocă, de cinstire, de principii ferme, ideologice, dar și artistice, arta teatrală nu poate decît să înflorească, pînă în valoare comorile de înțelepciune și de frumusețe adunate din bătrîni.

În felul acesta, peisajul nostru teatral ar cîștiga nu numai în profunzime, ci și în diversitate (ceea ce, după părerea mea, ar fi extrem de important). Trebuie să rezistăm împreună rețetelor infailibile: „așa se poartă” sau „așa e mai comod” și să încercăm să definim ce ar trebui și ce merită să se numească, astăzi, teatru contemporan românesc.

Abia atunci vom putea spune că am ajutat la afirmarea în lume a unei școli de teatru românești, cu adevărat originală, că am dat glas să cîntă și aripi să zboare întrebărilor ce ne frămîntă, problemelor ce le avem de rezolvat, astăzi, acum, aici.

ALEXA VISARION

Critica — un îndreptar valoric

Critica reprezintă, pentru mine, un îndreptar valoric și, în același timp, posibilitatea de a învăța continuu lecția sinuoasă a teatrului. Citec cu real interes comentariile critice, încercînd să deslușesc în ele gîndirea unui spectacol, valoarea ideatică a concepției ce-l susține. La noi, în ultimul timp, critica de teatru a devenit una dintre puținele surse de accentuare și definire a specificului teatral. Cîteva personalități marcante, ce activează cu noblețe în critica românească, încearcă, cu eforturi lăudabile, să mențină vie atenția asupra acestui fenomen spiritual multisecular, cu tradiție serioasă în cultura noastră.

Cred în critică și sînt convins că ea reprezintă un aport substanțial la evoluția spectacolului contemporan. Scotesc necesar ca publicațiile noastre să acorde un spațiu mult mai larg dezbaterii critice, punctelor de vedere diferite asupra fenomenului teatral, opiniilor polemice ce se raportează la fenomenul analizat.

De foarte multe ori, spațiul redus acordat criticului de teatru în coloanele presei zilnice reduce munca unui colectiv de creație la o însuirire superficială de epetite și de adjective, ce nu au mai nimic de-a face cu critica.

Cred în analiza profundă, personală, a spectacolului, în activitatea obiectivă, stimulatoare și responsabilă, a criticului de teatru, care propune dezbaterii publice o interpretare a spectacolului, o nuanțare subtilă a sensurilor, implicîndu-se plenar în propunerile reprezentativei.

Critica românească de teatru promovează cu insistență teatrul românesc actual. Dar, ca și spectacolele noastre, ea este inegală, suportînd fluctuații valorice în conținut și în formă, încurajînd, uneori, arbitrarul, ce viciază climatul teatral. Alături de cronica de teatru, studiul critic înlesnește pătrunderea în semnificațiile unui text. Să oferim noi, realizatorii teatrului, studiului critic, judecății de valoare, spectacole profunde, vibrante, cu sensuri substanțiale, pentru ca actul ei de selecție și de sinteză să poată distinge și determina coordonatele reale, specifice, ale dezvoltării teatrului nostru.

Critica autentică nu laudă sau injură, ea creează, prin valorificare responsabilă.